

Kraków, 23 lutego 2026 r.

Pan
Miłosz Motyka
Minister Energii

Stanowisko Komitetu Górnictwa PAN

w sprawie konieczności właściwego wykorzystania węgla i gazu w bilansowaniu krajowego systemu energetycznego w okresie transformacji

Mając na uwadze dynamiczne zmiany w krajowym miksie energetycznym, w szczególności istotny wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii elektrycznej, Komitet Górnictwa Polskiej Akademii Nauk podkreśla, że w obecnych uwarunkowaniach geopolitycznych oraz przy narastających niepewnościach dotyczących dostępności paliw energetycznych, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego państwa wymaga szczególnego nacisku na utrzymanie i rozwój mocy sterowalnych, zdolnych do zagwarantowania ciągłości zasilania w warunkach niekorzystnych zjawisk pogodowych oraz zakłóceń w łańcuchach dostaw.

Pomimo realizowanych inwestycji w nowe jednostki gazowe, magazyny energii oraz planowanej budowy elektrowni jądrowych, po 2032 roku w krajowym systemie elektroenergetycznym może wystąpić luka w dostępnych mocach regulacyjnych. Jednocześnie w systemie nadal funkcjonują bloki węglowe, które również po 2035 roku pozostaną w sprawności technicznej umożliwiającą ich wykorzystanie jako źródeł rezerwowych w okresach ograniczonej dostępności energii ze źródeł zależnych od warunków atmosferycznych.

W ocenie Komitetu Górnictwa PAN, w warunkach rosnącego ryzyka zaburzeń łańcuchów dostaw oraz niestabilności rynków surowcowych, bezpieczeństwo i suwerenność energetyczna Polski stanowią jedno z kluczowych wyzwań strategicznych państwa. Do czasu pełnego uruchomienia energetyki jądrowej, bilansowanie krajowego systemu elektroenergetycznego opartego na OZE powinno być realizowane z wykorzystaniem węgla i gazu, jako dwóch filarów stabilizujących Krajowy System Elektroenergetyczny w polskich uwarunkowaniach systemowych.

W szczególności:

1. Komitet wskazuje na pilną potrzebę opracowania nowej Polityki Energetycznej Polski w horyzoncie co najmniej do 2050 roku. Na podstawie Polityki Energetycznej należy opracować Strategię Energetyczną Polski z podziałem na horyzonty czasowe (np. 2026–2030, 2031–2035) oraz wymagane parametry techniczne (dyspozycyjność zimowa, elastyczność pracy, szybkość rozruchu, zdolność do pracy interwencyjnej, istotność lokalizacyjna dla bezpieczeństwa sieci) oraz aktualizowany corocznie mikś w tym zapotrzebowanie na poszczególne nośniki energetyczne wraz z odpowiednim systemem ich strategicznego magazynowania. Na tej podstawie powinien zostać wyodrębniony „koszyk mocy krytycznych” obejmujący wybrane istniejące jednostki wytwórcze oraz nową moc sterowalną, które

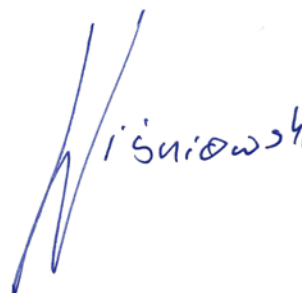
prof. dr hab. inż. Rafał Wiśniowski
Przewodniczący Komitetu Górnictwa
Polskiej Akademii Nauk

będą pełniły funkcję pomostową w systemie - w zakresie bilansowania OZE oraz zapewnienia minimum mocy w systemie.

2. Innym bardzo ważnym zagadnieniem jest określenie-zbudowanie mechanizmów wsparcia finansowego dla utrzymania niezbędnych źródeł sterowalnych.
3. W okresie po 2028 r., dla utrzymania istniejących i zbudowania nowych wytwórczych jednostek regulacyjnych, niezbędne jest wprowadzenie rynku mocy na kolejny okres. Nowy rynek mocy i inne mechanizmy, winny zapewniać najniższy koszt bilansowania systemu — tak, aby mechanizmy wsparcia sprzyjały stabilności KSE i konkurencyjności gospodarki.
4. Energetyka systemowa kraju musi spełniać kryteria bezpieczeństwa, suwerenności oraz odporności na zakłócenia o charakterze pogodowym, logistycznym i geopolitycznym. W tym kontekście kluczową rolę odgrywa infrastruktura magazynowa paliw, w szczególności podziemne magazyny gazu, które warunkują możliwość bezpiecznego wykorzystania gazu ziemnego w energetyce, ciepłownictwie, gospodarstwach domowych oraz przemyśle.
5. Przeprowadzona analiza wskazuje, że w okresie transformacji energetycznej do 2050 r. rola magazynów gazu w Polsce będzie rosła, mimo stopniowego ograniczania znaczenia węgla oraz zwiększania udziału energetyki jądrowej i OZE. Kluczowe znaczenie ma przy tym komplementarna rola magazynów kawernowych i porowatych. Magazyny kawernowe zapewniają wysoką moc (wydajność) odbioru gazu, umożliwiając pokrycie dobowych i kilkudniowych szczytów zapotrzebowania, natomiast magazyny porowate decydują o zdolności systemu do przetrwania długotrwałych okresów ograniczonych dostaw paliwa. Doświadczenia niemieckie z 2022 r. potwierdzają, że w warunkach kryzysowych magazyny – w szczególności kawernowe – przejmują znaczną część funkcji stabilizacyjnej systemu, pod warunkiem posiadania odpowiedniego wolumenu zapasów sezonowych. Analiza wskazuje, że pojemność magazynowa rzędu 7 mld m³ należy traktować jako minimalny poziom bezpieczeństwa, który w scenariuszach pełnego zapotrzebowania oraz długotrwałych zakłóceń importu może okazać się niewystarczający bez dodatkowych mechanizmów zarządzania popytem.
6. W warunkach ryzyka zakłóceń w zewnętrznych łańcuchach dostaw surowców energetycznych niezbędne jest utworzenie strategicznych rezerw gazu i węgla, w tym konieczną rozbudowę pojemności magazynowej paliwa gazowego, z określeniem minimalnych wolumenów (z zachowaniem odpowiedniej mocy odbioru gazu przez określony czas), zasad wyceny oraz mechanizmu zakupu (np. aukcyjnego) przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych, tak aby zwiększyć odporność KSE na zakłócenia logistyczne i geopolityczne

Komitet Górnictwa PAN deklaruje wszelką współpracę dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego Polski do roku 2050.

Z wyrazami szacunku



prof. dr hab. inż. Rafał Wiśniowski
Przewodniczący Komitetu Górnictwa
Polskiej Akademii Nauk